

סליחות לי' טבת, מאת "יוסף"

אֲזַכְּרָה מְצוּק אֲשֶׁר קָרָאֵנִי. בְּשָׁלֹשׁ מִכּוֹת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה הִכְנִי. גִּדְעַנִּי הֵנִיאֵנִי
הִכְאֵנִי. אַךְ עֲתָה הֵלֵאֵנִי. דַּעַכְנִי בְּשִׁמוֹנָה בּו שְׁמֵאלִית וּיְמִנִית. הֲלֵא
שְׁלֹשֶׁתָן קִבַּעְתִּי תַעֲנִית. וּמֶלֶךְ יוֹן אֶנְסֵנִי לְכַתֵּב דָּת, יוֹנֵת. עַל גְּבִי חָרְשׁוּ
חֹרְשִׁים, הָאָרִיכוּ מֵעֲנִית. זַעַמְתִּי בְּתִשְׁעָה בּו בְּכִלְמָה וְחִפְרוּ. חֲשַׁךְ מֵעֲלִי
מֵעִיל הוֹד וְצַפְרוּ. טָרַף טָרַף בּו הַנּוֹתֵן אִמְרֵי שֹׁפָרוֹ. הוּא עוֹרָא הַסּוֹפָרוֹ. יוֹם
עֲשִׂירִי, צָוָה בֶן בּוּזִי הַחוּזָה. כָּתַב לְךָ בַּסֵּפֶר הַמְּחֻזָּה. לְזַכְרוֹן לְעַם נַמְס
וְנִבְזָה. אֶת עֵצֶם הַיּוֹם הַזֶּה. מִנֵּן סֵדֶר חֲדָשִׁים בַּעֲשָׂרָה בּו הַעִיר. נָהִי
וַיִּלֵּל בְּמוֹ פִי אֶפְעִיר. סֵדֶר פְּרַעֲנוֹת בְּתוֹךְ לְבָבִי יִבְעִיר. בָּבֵא אֵלַי הַפְּלִיט
לְאִמּוֹר הַכְּתָה הַעִיר. עַל אֱלֹהִים, עַל פְּנֵי אֲבָק זְרִיתִי. פָּצַתִּי עַל אַרְבַּעַתָּן, לוֹ
חֵץ בְּלִבִּי יְרִיתִי. צָרוֹת עַל אֱלֹהִים, קָבַר לִי כְרִיתִי. צַדִּיק הוּא יְהוָה כִּי פִיהוּ
מְרִיתִי. קָרָאתִי שְׁמֶךָ, מִתְנַחֵם עַל רַעְתִּי. רֵאָה עֲנִי וּשְׁמַע קוֹל פְּגִיעַתִּי.
שְׁמַע תְּחִנָּתִי, חֵישׁ נָא יִשׁוּעַתִּי. אֵל תַּעֲלֵם אֶזְנֶךָ לְרוּחֹתַי לְשׁוּעַתִּי. יָרַח
טִבֵּת, מְאֹד לְקִיתִי בּו. וְנִשְׁתַּנּוּ עֲלֵי סִדְרֵי נְתִיבוֹ. סִרְרָתִי, פִּשְׁעֵתִי, יִגְלֶה לִי
טוֹבוֹ. הָאוֹמֵר לִים עַד פֶּה תְּבוֹא.

אֲזַכְּרָה Let me recall the distress that came upon me; three blows were inflicted upon me in this month. They cut me off, they turned me aside, they afflicted me – but it is He who has finally made me weary. On the eighth of the month right and left darkened for me; I marked all three days for fasting. The king of Greece forced me to write the Law in his language. The ploughmen have ploughed over my back; they made the furrows long. On the ninth of the month I raged in shame and disgrace, and my mantle of glory and wreath were taken from me. The man who gave us the words of Heaven was torn from us on that day – that was Ezra the Scribe. On the tenth, Ezekiel the son of Buzi the seer was commanded, “Write this happening in the scroll, for the remembrance of a people melted away and disgraced: write this very day.” The tenth was listed last among the fasts to show the order of the months. My mouth too will gape open with weeping and wailing. This chronicle of troubles will burn within my heart – as the fugitive came to me to say “The city has been overthrown.” Because of these things I have scattered dust over my face. I have spoken of all four – would that I had shot an arrow through my heart, for these great torments, and dug out my own grave. The LORD is righteous – for I have rebelled against His word. I have called Your name as I think regretfully of my troubles. Witness my oppression and hear the voice of my entreaty. Hear my pleading, please, hasten my salvation. Do not block Your ears against my sighing, against my cry. ▶ In the month of Tevet I was greatly stricken. The order of the world changed its course for me. I was stubborn, I sinned – yet may He reveal His goodness to me; the One who said to the ocean, this far come, and no further.

יחזקאל פרק כד (א) וַיְהִי דְבַר ה' אֵלַי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֹדֶשׁ לֵאמֹר: (ב) בֶּן אָדָם כְּתוּב כְּתָב לְךָ אֶת שֵׁם הַיּוֹם אֶת עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה סִמְךָ מִלֶּךְ בְּבֶל אֶל יְרוּשָׁלַם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה:

Again, in the ninth year, in the **tenth month**, in the **tenth day** of the month, the word of Hashem came to me, saying, "Son of man, write the name of the day, even of this same day; the king of Babylon drew close to Jerusalem this same day."

יחזקאל פרק לג (כא) וַיְהִי בְשִׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּעֶשְׂרֵי בַחֲמֵשָׁה לַחֹדֶשׁ לְגִלְוֵיתָנוּ בָּא אֵלַי הַפְּלִיט מִירוּשָׁלַם לֵאמֹר הִכְתָּה הָעִיר:

It happened in the twelfth year of our captivity, in the **tenth month**, on the **fifth day** of the month, that the fugitive from Jerusalem came to me, saying, "The city has been struck."

שלחן ערוך אורח חיים תק"פ

בשמונה בטבת נכתבה התורה יונית בימי תלמי המלך והיה חושך בעולם שלשה ימים. **בט' בו** לא נודע איזה היא הצרה שאירע בו.

On the **eighth** of Tevet the Torah was written in Greek during the days of King Ptolemy and darkness was in the world for three days. On the **ninth** of it, it was not known who caused the trouble that happened on it.

ט"ז (1586-1667) תימה גדולה: הא איתא בסליחות של י' בטבת דבט' בו מת עזרא הסופר וצ"ע רב:

This is very problematic since in the selihot for 10 Tevet it states that on the 9th, Ezra the Scribe died. This requires considerable analysis.

פרישה (1555-1614) בתשעה בו לא כתבו רבותינו וכו'. ספרים אחרים מת עזרא ונחמיה בן חכליה וכן הוא בפיוט הסליחה ראשונה דעשרה בטבת עיי"ש:

Other texts read Ezra and Nehemiah, and so it appears in the first *selihah* piyyut of 10 Tevet.

ברכי יוסף (1724-1806)

ואשר תמה הרב ט"ז, אין כאן תימא, שהרי כתבו בה"ג וכלבו בט' בו לא כתבו רבותינו על מה הוא, ובו ביום מת עזרא הכהן ונחמיה בן חכליה. והדבר פשוט דהגם דידיענו דמתו בו עזרא ונחמיה, ממה שלא נכתב על מה מתענין יש סוד בדבר, דאי התענית משום עזרא ונחמיה לכתבו להדיא בט' בו על שמתו עזרא ונחמיה, כדרך שכותבים בכל יום על מה. אלא מדכתוב סתם, סוד יש בענין. וכן משמע מדברי ארחות חיים סי' כ"ג שכתב וז"ל, בט' בו לא כתבו רבותינו על מה, ונסתר הסוד, ובו ביום מת עזרא הכהן ונחמיה בן חכליה, עכ"ל. וכצ"ל בכלבו, ונסתר הסוד. וכונתן כדכתיבנא בעניותין. **ובספר הקבלה להראב"ד (עמ' מב) כתב שכינונו ברוח הקדש להריגת רבינו יוסף הלוי שנהרג בו ביום. ועמ"ש הרב בית דוד סי' שי"ו, ואשתמיטתיה דברי בה"ג והכלבו, ע"ש.**

אברהם בר חייא (1070-1136) ספר העיבור